

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

פרשת נח
תשפ"ג
גיליון מס'
610

על השולחן

הרב אברהם ישראל פרידמן

הגלים סוערים..

נשנחוץ נושבת רוח-פרצים של מתירנות,
לא די להיות צדיק בדורותיו.. חייבים לוסוג
עוד כמה פסיעות אחרונות

1.

"... ויש דורשים אותנו לגנאי, שאילו היה בדורו
של אברהם לא היה נחשב לכלום" (רש"י, תחילת
פרשת נח)

כל העולם תוהה בפליאה: "לכלום"?

הן אמנם שנח היה "צדיק בדורותיו" שלו;
אולם מדוע ייחשב בזאת "לגנאי"?! הלא
התאזר בגבורה כדי לנטור על עצמו מכל משמר
ולא להיטמע בדור המבול שסחף את כולם
במתירנות מסואבת!

נקדים בתהייה אחרת של מרן הגאון רבי
יוסף שלום אלישיב זצוק"ל, והיא ככל הנראה
שתביא מזור גם לתהייתנו שלנו.

2.

"פעם אחת שהה נח לזון את הארי", מספר
המדרש המפורסם שכולנו מכירים עוד מספרי-
הציורים על הפרשה, "הכישו הארי ויצא צולע.
שנאמר: ויישאר אך נח" (מדרש תנחומא נח,
פרק ט')

ברור הוא שאין פליאה גדולה מזו.

נח הלא מתמסר באופן בלתי-נלאה ומעורר
-השתאות לאלפי החיות והבהמות אשר אתו
בתיבה: "זמורות לפילים, חצובות לצבאים",
כלשון המדרש רבה. הוא מעניק יחס פרטני
לכל בהמה, חיה ועוף, מסביב לשעון, ובאותן
י"ב חודשים אף לא טעם "טעם שינה", לא הוא
ואף לא בניו.

ומדוע מושתת עליו התביעה בגין אירוע
שולי זה - לכאורה - של האיחור במועד הזנת
הארי?

הכצעקתה!?

3.

הנה לשון-הזהב של מרן הרב אלישיב

ים סוער ליד נמל תל-אביב. צילום: מאיר ויימן, ל"ט

זצוק"ל. לא נגענו:

ובתוך קלחת העבודה - האם אפשר להאשים
את נח אם שכח פעם לתת אוכל לארי בזמנו?
אולם מזה אנו למידים כי לא כל הזמנים שווים.
בוודאי כשהשנים כתיקונן אין האדם נדרש אלא
בהתאם לכוחותיו.

אבל כשרואים מבול על הארץ, כשרואים עולם
בנוי וחרב - אזי ישנה תביעה על האדם לפעול
למעלה מכוחותיו!

כאשר מבול של השחתה שורר בעולם
ומפטמים בתורות חדשות ובמושגים חדשים כים
נגרש, על כל אחד לעשות מאמץ יותר גדול - גם
למעלה מכוחותיו! ('דברי אגדה', עמוד כ"ג)

<<< המשך בעמוד הבא

דגל שחור

(המשך)

4.

כשבים מונף 'דגל-שחור' המצילים עסוקים בשאגה בלתי-פוסקת לכולם - לא רק "זה עם החולצה הכחולה" - שלא להיכנס כלל למים.

נכון, באזור החוף עדיין רגוע-יחסית, אבל הכל דינאמי ויכול להשתנות בן-רגע. הגלים זועפים, והים מסוכן-מידי עכשיו. מי שייכנס אפילו קמעא - הוא בטוח הסיכון והסכנה.

נכון שבאזור הזה ספציפית רגוע, אבל כאמור, אין הבטחה לשלום הדקה הבאה. ובשעה כזו - מתרחקים שבעתיים. גם מסביבת הסכנה.

זה הרי בדיוק מה שקורה ב"דור המבול" של ימינו אנו - בחינת "הרואה סוטה בקלקולה - יזיר עצמו מן היין".

כולם מבינים שהיום - עידן של מתירנות חוגגת וזוהמה רחובית שחודרת גם לשולי מחננו - חייבים להגביה את החומות. צריכים להתרחק גם מהסביבה הקרובה למקום הסכנה.

לא לוקחים כל ריזיקות - לא נכנסים לים כשיש 'דגל-שחור'. ודי למבין.

5.

עכשיו ניישב את התמיהה שהזכרנו בראשית המאמר.

כשמוסדי עולם זעו וטולטלו והאנרכיה שולטת, כשבחוץ נראה 'דגל שחור' המעיד על 'מצב חרום' רוחני - לא די אפוא, ב"צדיק

בדורותיו". זה לא מספיק.

צריך ללכת עוד כמה פסיעות אחורנית. חייבים. אחרת, זה מסוכן.

וכשלא - הרי זה עלול להיחשב גם "לגנאי", כלשון רש"י.

במצב של 'דור המבול' ששוטף את העולם, ורוח-פרצים נושבת בחוץ ומפילה חללים בזה אחר זה, אי-אפשר לעמוד קרוב-מידי לחוף ולהפטיר באדישות: "לי, זה לא יקרה", כי היו רבים גם רבים שעמדו שם ונסחפו, ירחם ה'.

6.

מה זה אומר לי, לך, לנו?

שבפרט בסביבת-עבודה וכדומה, צריך לעשות סייגים ולהציב מחסומים במקום הנכון, כדי שאלו ישמרו עלינו מכל משמר. ודי למבין.

(מתוך הספר 'פרשת דרכים' על התורה)

בס"ד בשורה למאות רוכשי הספר 'דָרְכוּ' בצפת:

מהיום, יש מה לומר בשולחן שבת!

יְיָהּ אֵוֹר: עם תחילת ספר בראשית, הסופר הצפתי הרב אברהם י. פרידמן מזמין אתכם למסע מלא עומק, לב והשראה על חיינו לאור הפרשה, בספר החדש 'פרשת דָרְכוּ'!

הספר החדש מלווה באזורים מושכי-עין מפרי מכוחו של אמן האיור רפאל דרוק

מחיר השקה 30 ש"ח בלבד המהדורה מוגבלת!

עדיין ניתן להשיג את הספר 'דָרְכוּ'!

פרשת דרכים

כ-300 עמודים

ניתן להשיג במכון 'בלבבי' - יהדות מלב אל לב
פלא': 0504116867 (מתקבלות הזמנות מרוכזות)

ואלה המשפטים

משפט לחיים

”

כי בשעה שכן-

אדם נוסע על היבשה, הרי מרכבתו עושה חריץ בקרקע ועל ידי-זה נוצר שביל גם בעד חבירו. אבל בזמן שאדם נוסע על הים, הרי אפילו מאה שנים יימצא באנייה - לא יתהווה מזה דרך כבושה לזולת.

”למותר לבאר, כי חיי הנוער שלנו בתקופה זו, דומים הם הרבה יותר לתנועת האנייה בלב ים סוער, מאשר לתנועת המרכבה על-פני האדמה.

”ועל כן אי-אפשר בשום-אופן בזמנו לייעץ ולהורות בהליכות-עולמו של אדם צעיר מאנשי שלומנו על יסוד השוואות ודימויים, ולדרוש סימוכים מנפש אחת לחברתה”

(הגר"י הוטנר זצ"ל - 'פחד יצחק' - אגרות וכתבים, איגרת ק')

הפנקסו של החנך

דילחות הינוכיות אקטואליות

תנו להם קניינים..

הכלל הרווח שנוער שלא רוצה לעזור לעצמו – לא ניתן לעזור לו, איננה חד-משמעית. במשך השנים פיתחנו שיטה ייחודית לעזרה לנוער שלא רוצה לעזור לעצמו

הרה"ג רבי יחיאל פליסקין שליט"א

ראש מכון 'שתולים' לנוער מתמודד

ישנה דעה רווחת בעולם הטיפולי, שאדם שלא רוצה לעזור לעצמו אי אפשר לעזור לו.

בוודאי שיש אמת מסוימת בגישה הזו. אולם במשך השנים פיתחנו שיטה ייחודית לעזרה לנוער שלא רוצה לעזור לעצמו, והנה עיקריה (כל דברינו כאן אמורים גם על נערות מתמודדות):

שלב א - איתור חונך מתאים: החונך לא חייב להיות בעל השכלה טיפולית גבוהה בדווקא, אבל הוא כן צריך להיות אדם עם גישה אינטואיטיבית בריאה לנוער. כזה שאם יפגוש נערים משוטטים בפארק, הוא ייגש אליהם באופן ספונטני וישוחח עמם. (כאשר חונכים שואלים אותי מהי השכלת הסף הנדרשת לחונך בארגון שלנו, אני משיב בדרך כלל: לפחות שנתיים של קשר ישיר עם נוער מתמודד).

רצוי מאד שהחונך יהיה מאותה עיר של החניך, כדי למנוע סרבול מיותר בנסיעות וכו'. כדאי גם, אם כי לא חובה, שהחונך יהיה מאותו מגזר של החניך: אשכנזי, ספרדי, חסידי. כך יוצר ביניהם חיבור טבעי ביתר קלות.

שלב ב - הבאת הנער אל החונך: כיצד מביאים נער שלא רוצה עזרה אל החונך? ובכן, בשלב הזה אנחנו לא דורשים מהנער להתחייב לתהליך כלשהוא, ואפילו לא דורשים ממנו להסכים לקבל עזרה. אנחנו רק רוצים להביא אותו לפגישה אחת עם החונך. זה הכל.

איך עושים זאת?

תלמודא

מושג תלמודי אחד

סוגיות בדף היומי:

הצוואה של רבינו הקדוש

במסגרת לימוד 'הדף היומי' במסכת כתובות (קג, ב) למדנו באחרונה שרבי ביקש כי לא יספידוהו בעיירות אלא בכרכים הגדולים לשם יתנסו רבים כאחד יחד וכך יתרבה כבוד התורה.

והנה ידוע הספק בגמרא במסכת סנהדרין (מו, ב) האם הספד נועד ל'יקרא דחיי' (לכבוד החיים) או שמא ל'יקרא דשכבי' (לכבוד הנפטר). והנה כאן רואים בברור כי ההספד נועד לכבוד המנוח, שכן על כך דיבר רבי.

ובשעתו הבאנו בעניין דברי הגמרא במסכת מועד קטן (כה, א): "תנינא: חכם, כל זמן שעוסקין בהספד חייבין לקרוע. סבור למיקרע לאלתר אמר להו אביי: תניא חכם כבודו בהספידו". ובפשטות נראה שעניין הקריעה דווקא בשעת הספדו הוא שכשם שהספד הוא מעניין כבוד החכם, כך גם יש לקרוע רק בשעה זו, שאזי הוא כבודו. ורואים אנו שההספד שייך לעניין כבוד החכם - "יקרא דשכבי" - ולא יקרא דחיי.

ברם, נראה שאין ראייה מכאן ובכך יש דחייה להוכחה שהבאנו לעיל, וזאת משום שיש לומר, שכבוד חכם אינו כבוד 'יקרא דשכבי' הרגיל, אלא כאן זהו עניין של כבוד התורה, והוא עניין של כלל ישראל לכבודו, וכמו שמצינו בגמרא במועד-קטן שם, שכל בתי מדרשות בטלין לכבודו, וממילא גם אם נאמר שהספד הריהו "יקרא דחיי", אצל ת"ח בוודאי יש גם "יקרא דשכבי" שהוא עניין של כבוד התורה שבו.

וראיתי שמביאים מה שדן בשו"ת בית יעקב (סימן פ"ג) אודות ההלכה המובאת בשו"ע שהספד יקרא דשכבי ולכן אם ציווה מחיים שלא להספידו אין להספידו, שזהו כבודו. שיש לדון מהו א"כ בתלמיד-חכם שביקש שלא להספידו. האם כאן נהיה מותר להספידו למרות שביקש. ורואים אנו שאצל תלמיד-חכם הגדר שונה.

ובשעתו הרחבנו עוד לדון שנראה ששייך המושג 'כבוד' גם לאחר מיתה, כמו אצל כיבוד אב.

שיטה 1 - שכנוע/נדנדוד: השיטה הזו, נשמעת אמנם 'טרנטה' למדי, אבל למרבה ההפתעה היא תתאים בכ-50% מהמקרים. מדובר במקרים בהם עדיין יש להורים השפעה כלשהיא על הנער, והם מבקשים, ואפילו מנדנדים לו או מבטיחים לו תגמול, כדי שילך לפגישה אחת עם "אדם מעניין שיודע לדבר עם בחורים". הנער מבין אמנם שמנסים לעזור לו, אבל הוא לא נדרש להתחייב לכלום, חוץ מללכת לפגישה. החונך מצידו, מודע לכך שהנער עשוי להגיע בלי חשק, רק בשביל 'לסמן וי' להורים, אולם החונך לא נבהל מכך, זו העבודה שלו.

שיטה 2 - דרך אדם שלישי: ישנם נערים שאינם מוכנים לקבל שום סיוע מההורים, אבל הם כן נותנים אמון במבוגר אחראי אחר בחייהם. זה יכול להיות גיס, דוד, אברך נחמד מהשכונה, רב שלימד אותו בעבר, ועוד...

ובכן, ההורים עורכים היכרות בין החונך לבין המבוגר ה'מתווך', ואז המתווך הוא זה שמציג בפני הנער - לא בשם ההורים! - את החונך. הוא עשוי לתאר אותו כ"חבר שלי, מישהו חברה'מן, שממש שווה לך להכיר אותו"... וכך מגיע הנער לפגישה.

שיטה 3 - דרך צורך אחר של הנער: כאשר יש נער שאמנם לא מוכן לקבל עזרה רגשית בשום דרך, אבל כן יש לו צורך במשהו אחר: הוא מחפש עזרה במציאת ישיבה, הוא מחפש עבודה, או מורה לקראטה.

כאן ההורים מציגים את החונך בפני הנער, בכובעו האחר. הם מפגישים אותו עם "מסדר הישיבות", "המורה לגיטרה", או "הקאוצר לעסקים", וזה לא שקר. הוא אכן משמש גם בתפקיד כזה ואחר לעת הצורך. ואז, החונך אכן מסייע לנער בתחום בו הנער ביקש, ובד בבד הוא מתחיל עמו גם בתהליך של טיפול רגשי ורוחני.

אני זוכר את עצמי מסתובב בין חנויות ב'גאולה' (-ירושלים), ושואל מי צריך עובד לעסק. אחד מבעלי החנויות אמר לי: "אני צריך עובד, אבל זו לא עבודה שתתאים לך"... הסברתי לו שאני מחפש בשביל החניך שלי, ואכן הוא נכנס לעבודה באותה חנות.

<< המשך בעמוד 5

אנשי העשה

סיפור יהודי לשלחן שבת

לבחור תמיד נכון. קלפי במעלה. אחיטם. צילום: לע"מ

וכמה היה הסכום - אתם לבטח שואלים.

אז הנה התשובה: על העבודה בקלפי יכול הייתי לקבל 1,750 ₪, והסכום של המלגה בה זכיתי עמד על 1,950 ₪!

***

"ללמדך - כמו שאמר לי ראש הכולל - שלהזן ומפרנס לכל יש דרכים רבות להביא פרנסה ליהודי!

"ומשמירה על זמני הלימוד וקדושת העיניים - בוודאי לא יוצאים נפסדים!".

כיהודים שלווים ומאמינים אנחנו יודעים שכסף שמגיע לא בדרכים נאותות וכשרות - אין בו ברכה, וכי המטרה לא מקדשת את האמצעים.

נכון, לא תמיד הסיפורים מסתיימים בטוב; לא תמיד חודש אחרי מגיע החלק הנוסף של הפאזל, אבל לא זו הנקודה: לא רק בבחירות, גם לפנין וגם לאחריהן אנחנו צריכים לדעת לבחור נכון. ללכת עם הלב היהודי שלנו שמרגיש - היטב מרגיש - האם הבחירה שלנו היא הנכונה או שמא לא.

ובחרנו בחיים.

ובחרת בחיים

מורי ורבי ראה את אכזבתי והפטיר: 'אתה יודע, להקב"ה לא חסרות דרכים לשלוח פרנסה ליהודי!'. בחודש הבא - הפאזל הושלם

קוראים לו שמואל, והוא אברך ממכריי. כך הוא מספר:

ערב הבחירות הוצע לי לעבוד כיו"ר קלפי באזור מגוריי בצפון. אנשים קוראים לזה: "כסף קל", כי כביכול תוך שעות בודדות ניתן להגיע לסכום הקרוב ל-2,000 ₪.

אבל לצד הגירוי הכספי, למען האמת היו לי קצת נקיפות-מצפון.

ראשית-כל, בהיותי אברך שסדריו חשובים לו מאוד, והדבר הסב כמובן ביטול תורה.

שנית, מהעובדה שהמקום לא הולם - בלשון המעטה - בן תורה בפרט ויהודי חרדי בכלל. חברי הקלפי יושבים לצד נשים זמן ארוך, וזה לא תורם הרבה ברוחניות.

שאלתי את פי מורי ורבי וייעץ לי שאמנע.

הוא ראה את אכזבתי והפטיר: 'אתה יודע, להקב"ה לא חסרות דרכים לשלוח פרנסה ליהודי!'.

***

עברו הבחירות - ימי הרעש של שנאת-החינם.

חודש אחרי הבחירות נערך מבצע שקידה מיוחד בכלל שלנו. במסגרתו, מי שלמד שעה ראשונה של ה'סדר' ברציפות - נכנס להגרלה על סכום המלגה החודשית.

והנה, שימו לב מה קרה. אני הייתי מבין שני הזוכים, זאת מתוך עשרות שהשתתפו בהגרלה המיוחדת.

לתשומת-ליבכם!

מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן לקבל את הגיליון למייל ללא תמורה בשליחת

דוא"ל לכתובת:

abyisrael@gmail.com

תנו להם קב"ים..

(המשך מעמוד 3)

שלב ג - פגישות ראשונות: המטרה של החונך בפגישות הראשונות, היא אחת ויחידה: לגרום לחניך לרצות לבא לפגישה נוספת!

ואיך עושים את זה?

טוב, זה כבר ממש 'סודות מקצועיים', שלא מגלים ברבים. אבל העקרונות בקצרה הם: הזדהות רגשית, מציאת תחביבים משותפים, מחמאות עקיפות ('וואו, איזה נס שהגעת אלי בדיוק היום, נתקע לי הפלאפון ובזכותך אני יודע למי לפנות לתיקון'), ואף כיבוד קל.

אז כן, בס"ד רוב ככל הנערים שמגיעים אלינו לפגישה אחת, חוזרים ומגיעים שוב ושוב.

שלב ד - שיחות טיפוליות: ובכן, לאחר היכרות ראשונית (3-1 פגישות בערך), מתחיל הטיפול, שניתן לכנות אותו 'טיפול ללא טיפול'. הוא מתחיל בלי שמישהו בכלל שם לב שהוא התחיל.

בשלב הזה, 90% מהפגישה תהיה בעצם שיחת מרעים, או פעילות משותפת, או כל דבר אחר כפיפי. אולם 10% מהפגישה תהיה טיפולית, אם כי בצורה קלה, שלא תכביד על הנער, ותשתלב באופן טבעי בשיחה הידידותית.

לדוגמא: אם הנער מספר לחונך שהוא נקלע למריבה עם מישהו, והוא כמובן

ניהל אותה בצורה הכי מופרעת והכי תגובתית שיש, אזי החונך קודם כל יזדהה עמו רגשית ("באמת עברת חוויה קשה, נס שיצאת בשלום"), ואז ישאל אותו שאלה 'סתמית': "כשסיימת את המריבה, הרגשת טוב עם עצמך?". אם הנער יענה את האמת ("לא כל כך..."), אזי החונך ישאל שאלה מערערת: "ואם היית בוחר להגיב אחרת, היית מרגיש יותר טוב אחר כך?", ואז הנער עשוי לענות: "אני הייתי חייב להחטיף לו מכות, הוא הרי עצבן אותי", אז החונך ישקף לו: "אז בעצם החבר הכריח אותך לעשות משהו שהזיק לך, כלומר הוא השתלט עליך".

טוב, לא נמשיך כי זה יהיה ארוך, אבל זו בעצם תחילה של טיפול רגשי.

השיחות האלו מלמדות את החניך, לראשונה, שיש סוג אחר של חשיבה, וסוג אחר של שיח, ושל שליטה עצמית, שאם הוא ילמד אותם, חיוו ישתפרו.

היצירה הספרותית החדשה של הסופר הצפתי:

את מי יפגוש הדייג החרדי במפתיע בחוף 'אכזיב' בנהרייה?

מזל טוב: יצא לאור הספר

"בוודאי גם שם"

יצירה ספרותית חדשה וייחודית מקולמוס-הנשמה של הסופר הנודע הרב אברהם ישראל פרידמן.

למעלה מ-70 סיפורי השגחה אישיים של סגירות-מעגל מפתיעות בסערות החיים, סיפורי אמונה מרגשים שיותירו אתכם פעורי-פה..

לפרטים על נקודות-המכירה ברחבי הארץ ולרכישה - המו"ל: מכון "בלבבי":
פלא': 050-4116867 דוא"ל: abyisrael@gmail.com

עדיין ניתן לרכוש את הסדרה החינוכית המבוקשת 'דרכו' וכן את הספר 'פרשת דרכים' בליווי אירוס, בהוצאת המכון